

บันทึกการสำรวจวาฬในบริเวณอ่าวไทยตอนบน

27 ก.ย.56 ทั้ง 2 มิติ บนเรือและบนฟ้า

ผู้บันทึก "ชาญกิจ"

ภาพประกอบเรื่องที่ได้ถ่ายจากบนเรือ โดย นายฉัตรชัย มีทรัพย์ปรง (ทอย)

10 โมงกว่า “ตอนนี้กำลังถูกล้อมไปด้วยฝูงโลมาครับ” เสียงเจ้าทอย ลูกน้องผมที่ได้รวบรวมฝูงติดเรือสำรวจของศูนย์ฯตอนบนที่ออกสำรวจอาทิตย์นี้ตั้งแต่ วันที่ 23 ถึงวันนี้วันสุดท้าย ซึ่งต้องบอกว่าในช่วงระยะเวลาที่ที่ผ่านมาและอาทิตย์นี้เราได้พบว่าฝูงวาฬบูธดำได้กลับเข้ามาแถบสมุทรสงครามและสมุทรสาครกันมากมาย

เมื่อวันจันทร์ที่ 23 เราก็ได้พบพวกเขาประมาณ 6 ตัวได้เห็นพฤติกรรมรวมฝูงแปลกๆ เราได้พบแม่ลูก (แม่วันสุขและลูกตัวใหม่เจ้าแสนสุข) เจ้าสุขใจ ซึ่งเป็นลูกแม่วันสุขแต่แยกหากินตั้งแต่ปีที่แล้วมากับเจ้าทองดี รวมทั้งเจ้าประจำผมเองกลับไม่ค่อยได้เจอเขา คือ เจ้าเมฆา ซึ่งรวมกลุ่มมาหากินร่วมกันบ่อยครั้งที่ขึ้นพร้อมๆกันทั้งสามตัว และ มีอีกตัวที่ว้ายเนิบๆแต่ไม่โผล่ให้เห็นเลยบอกไม่ได้ว่าตัวไหน.

วาฬ 3 ตัว ที่หากินใกล้กันเมื่อจันทร์ที่ 23 ก.ย. 56

ใช่ครับ วันนี้ผมกลับมาขอความร่วมมือกับทางศูนย์ฯอีกครั้งโดยขออนุญาต ฝากเจ้าทอยให้ช่วยขึ้นเรือของทีมนักวิจัยที่มีภารกิจประจำเดือนในการออกสำรวจวาฬบูธดำเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดและติดตามศึกษาข้อมูลพฤติกรรมทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ในเครื่องไม้เครื่องมือและความรู้เท่าที่เจ้าหน้าที่ทุกคนจะพึงกระทำได้ ซึ่งภารกิจนี้ได้ทำติดต่อกันมาตั้งหลายปีแล้วอาจจะตั้งแต่ปี 51 มาแล้วจนถึงปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ชุดนี้ของศูนย์ฯตอนบนถึงมีความแม่นยำพอสมควรสำหรับการจดจำหรือมองหาและเข้าใจพฤติกรรมของเจ้าวาฬบูธดำในอ่าวไทยตอนบนนี้พอควรโดยเฉพาะตำแหน่งต่างๆ

เพื่อจะช่วยในการระบุตัวทำให้สามารถช่วยในการสำรวจให้ทราบถึงจำนวนประชากรวาฬในอ่าวได้เป็นอย่างดี.

ประมาณสัก 11 โมงนิดๆได้ ผมได้ข้อความส่งมาจากเจ้าทอยอีกครั้งแล้วว่า “เห็นวาฬตัวหนึ่งข้างหน้า บริเวณปะการังเทียม” นั่นทำให้ผมแจ้งไปทางคุณพีท นักบินที่จะมาช่วยผมบินสำรวจทางอากาศในวันนี้ ซึ่งพีทก็ตื่นเต้นทันทีเพราะจริงๆแล้วเราเคยออกบินสำรวจกันที่นิ่งแล้วเมื่อเดือนที่แล้วและยังไม่ได้พานพบกับเจ้าวาฬบูธดำจากทางอากาศกันเลย.

เมื่อขึ้นบินเมื่อประมาณ 11:40 เรามุ่งหน้าออกไปทางวัดกะซำทันที ขณะบินกำลังจะออกทะเล ผมเองก็มองเห็น สิ่งหนึ่งที่มีรูปร่างคล้ายเจ้าวาฬบูธดำตัวหนึ่งทันทีที่ทำให้ผมแปลกใจและยิ้มออกมาได้ทันที นี่ก็ในใจว่าไม่เคยรู้มาก่อนและว่างๆก็จะแวะมาเยี่ยมเยียนสถาน

ที่นี้หน่อย..

ครับ รูปปั้นวาฬรูปร่างใหญ่ครับ น่าจะเป็นของหน่วยงานไหนไว้วันหลังจะหารายละเอียดมาดูกันครับ.

รูปปั้นวาฬรูปร่างใหญ่ของหน่วยงานหนึ่งใกล้ๆกับชายทะเล

ผมกับพี่ทบินค้นหาเรือที่จ่าบุญกันสักพักนึงครับ กว่าจะเจอได้ ทั้งๆ ที่ได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจาก คุณหนึ่งที่อุตส่าห์ส่งพิกัดใน GPS มาให้แล้ว แต่พอบินขึ้นมา บริเวณที่ผมคิดว่าคุ้นๆตาแล้วก็ยังรู้สึกแปลกใหม่กับผมอยู่ตลอดเวลา ดีแต่ว่าในสองปีที่ผ่านมาที่ได้ ออกทะเลในแถบนี้บ่อยๆ ทำให้สามารถมีจุดอ้างอิงต่างๆในใจและทำให้พอจะแยกแยะทิศทางได้ดีขึ้นด้วย เช่น บริเวณถ้ำน้ำม่นแถบสมุทรสงคราม ปากน้ำแม่กลอง

ทำให้ค่อยๆ พาคุณพี่ทออกบินไปหาเรือที่จ่าบุญได้ และทันทีที่เห็นเรือที่บุญ ความโล่งใจก็บังเกิดขึ้นทันทีครับ ผมมองไปตำแหน่งหน้าเรือที่บุญสักพักก็มองเห็นสิ่งที่พยายามมองหากันตลอดครับ เจ้าวาฬรูปร่างของเรา มีอยู่ตัวนึง กำลังดำผุดดำว่ายหากินอยู่ห่างออกไปจากด้านหน้าเรือที่บุญไม่มาก

เรือที่จำรูญกับทีมของศูนย์ฯอ่าวไทยตอนบนกับวาฬ3ตัว

ผมมองไปเห็นพฤติกรรมขึ้นกินของเขาจับขึ้นลงหลายๆ ครั้งทำให้ ยิ่งตีใจมากขึ้นไปอีกเพราะคิดว่าอาจจะเป็นเจ้า จ๊ะเอ๋ ที่เราไม่ได้พบเห็นเขาเลยในปีนี้

ผมและพีทบินวนพยามถ่ายเขาอยู่หลายๆ รอบ เป็นเพราะนี่เป็นครั้งแรกที่ผมได้ทำพบเจอพวกเขาจากบนฟ้า ก็นับว่าการถ่ายทำพวกเขาก็ไม่ง่ายอย่างที่ผมคิดไว้จะด้วยความ ยังไม่คุ้นชินกันระหว่างผมและพีทซึ่งก็ตื่นเต้นที่ได้เห็นวาฬบูด้าขึ้นกิน เป็นครั้งแรกด้วยและเจ้าพวกวาฬบูด้านี้ที่ทำไมไม่รู้ แทบทุกครั้งจะโผล่ขึ้นมาด้านหลังเครื่องบินซะส่วนใหญ่.

เราบินวนอยู่ที่วาฬตัวแรกอยู่หลายรอบและผมก็ตั้งใจจะทำเช่นนั้นเพื่อปล่อยให้เรือที่รูญและเรือพีเล็กที่เติมไปด้วยคนที่ต้องการมาชมวาฬและถ่ายรูป ซึ่งขณะนี้ได้กลายเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างฮิตไปเสียแล้วได้ไปถ่ายรูปตัวอื่นๆ ในขณะที่ผมมองอยู่ข้างบนฟ้าก็ เห็นเลยว่าเรือได้ไปตามเจอวาฬอีกอย่างน้อย 2ตัวในบริเวณนั้นกว่าผมจะเริ่มคุ้นชินกับสถานการณ์และจัดการกับการใช้เครื่องมือและปรับให้เข้ากันจนสามารถถ่ายรูปและ movie ได้ก็เอาเรื่องพอควร และเอาเข้าจริงๆ มันต้องเป็นการประสานกันทั้งหมดทั้งของนักบิน ผม และ วาฬ ที่จะทำให้การถ่ายรูปนั้นออกมาเป็นผลดีได้ สิ่งนี้ทำให้ผมรู้สึกยืนยันในความคิดที่มีอยู่ตลอดเวลาเมื่ออยากมาทำเรื่องเกี่ยวกับวาฬว่า ตัวผมเองคนเดียวคงไม่สามารถที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ ทั้งหลายทั้งหมดคงจะต้องพึ่งความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ จากหลายๆคน..

ขณะที่ผมบินอยู่ ได้มองภาพวาฬหลายๆ ตัวที่ขึ้นกินรอบๆ เรือที่รูญหรือเรือพีเล็ก

พฤติกรรมการตะแคงกินเหยื่อของวาฬบรูด้า

ผมได้มองเห็นหลายต่อหลายอย่าง ผมมองเห็นมิตรภาพมองเห็น ความอุดมสมบูรณ์ ความรักที่สัตว์โลกพึงมีต่อกัน ความห่วงใยหลายต่อหลายอย่าง มากกว่าที่ผมเห็นวาฬ 6 ตัวในขณะนั้นที่ผลัดกันขึ้นกินสลับกันไปมาและโชว์พฤติกรรมแปลกๆใหม่ๆ ให้พวกเราและพวกคุณหนึ่งที่ศูนย์ฯได้เอามานั่งขบคิดกันว่ามันจะหมายความว่าอะไร เป็นพฤติกรรม เกี่ยวพาราสิ หยอกล้อ หรือล่าเหยื่อกันแน่.

วันนี้เราได้เห็น เจ้าพัทธยา,เจ้าแกร่ง,เจ้าบันเทิง,เจ้าสามมุข,เจ้าสมหวัง และ ตัวที่ทำให้ผมดีใจและแน่นอนผมคิดว่าทางศูนย์ฯก็เหมือนกันคือ “เจ้าชัดเจน” เพราะเจ้าวาฬตัวนี้ได้หายไปเกือบสองปีแล้วครับผมจำได้ว่าเมื่อปี 54 ที่ผมเริ่มออกดูวาฬเป็นครั้งแรกๆกับทางศูนย์ฯ ผมได้พบกับเจ้าชัดเจนเมื่อประมาณเดือน พค.54 และหลังจากนั้นก็ไม่ได้พบเห็นอีกเลย และเมื่อปีที่แล้วปลายๆ ปีขณะที่ผมได้ช่วยกันทำหนังสือ วาฬบรูด้า กับทางศูนย์ฯก็ได้ยินทางทีมสำรวจก็พูดคุยกันและก็เปรยๆ มาเหมือนกันว่า วาฬบางตัวก็หายไปเลย จริงๆ สุ่มเสียงที่ผมจับได้ เหมือนออกจะเป็นห่วงนิดๆด้วยว่าอาจจะไม่ได้พบกันอีกแล้ว ซึ่งขณะนั้นได้พูดคุยกันเมื่อเรากำลังทำเรื่องเกี่ยวกับ photo ID ซึ่งทำให้ผมถึงคิดถึงถึงความสำคัญของความถูกต้องและแม่นยำของการทำ photo ID ว่าสามารถช่วยระบุและยืนยันถึง ตัวตนและจำนวนของวาฬที่เข้ามาในอ่าวตอนบนนี้ได้ถ้าเราตั้งใจสำรวจกันจริงๆ จังๆ อย่างน้อยก็เป็นเครื่องมือและวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพพอที่เราสามารถทำได้ ในขณะนี้ ตอนนั้นเองที่ผมได้ยินคนในทีมสักคนหนึ่งถึงพูดออกมาว่า

“อืมม..เจ้าชัดเจนนี่ก็ไม่ได้พบเห็นอีกเลย” หรือเป็นเพราะเรามีรูปพรรณของเขาไม่ละเอียดพอ ทำให้เราอาจจะระบุตัวใหม่ๆ ที่พบเป็นตัวอื่นต่างๆ ที่อาจจะเจ้าชัดเจน. แต่หลายคนในทีมนั้นก็แย้งว่าตำหนิเจ้าชัดเจนมันค่อนข้างชัดเจนจริงๆ ไม่น่าพลาดไปได้.

คำหนีของเจ้าชัดเจนบริเวณใกล้ศรีภวัง

การสำรวจทางอากาศวันนี้ของผมจบลงอย่างดีก็ด้วยความร่วมมือกันของคนที่ผมเรียกได้อย่างสนิทปากว่าเพื่อน ทั้งช่วยระบุตำแหน่ง, แจ้งระบุอัตลักษณ์ของแต่ละตัว, อำนวยความสะดวกให้ลูกน้องผมได้ไปเก็บภาพแห่งความสมบูรณ์ในอ่าวไทยของเรา ผมได้ความอึดใจ ทั้งมีรูปภาพ และ เห็นความอุดมสมบูรณ์ของอ่าวไทยเขาไปพร้อมๆกันในใจแอบนึกหวังเอาไว้ว่าเราจะสามารถเก็บความอุดมสมบูรณ์นี้ไว้ได้นานเท่านั้น

แม้กิจกรรมการดูวาฬวันนี้ก็เริ่มที่จะมีความนิยมสูงขึ้นเรื่อยๆ ก็ได้แต่หวังว่า คนทุกคนที่ได้มาพบเห็นต่างก็จะเป็นแนวร่วมที่จะช่วยกันอนุรักษ์วาฬไทยให้สามารถ มีพื้นที่ที่จะอยู่อาศัยร่วมกันกับคนและมีชีวิตที่สงบสุขในอ่าวไทยรูปตัว ก เล็กๆนี้ได้ยาวนานเท่านั้น.

ชาวประมงกับปลาตุกทะเลที่ไม่ต้องบอกก็รู้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ขนาดไหน

โลมาที่เจ้าทรายพลัดล้อมรอบเรืออยู่ 6-8 ตัว น่าจะมองหาตุกทะเลเหมือนกัน

กาน้ำเล็กก็ออกร่อนเพื่อมองหาฝูงปลาในเช้าวันนั้น

เจ้ากระตู่เหวที่ตกใจเสียงเรือแล้วออกพุงหนีไปอยู่หลายๆตัวในวันนั้น

เจ้าสมหวังที่ห่างหายไปเหมือนกัน วันนั้นแยกหากินอยู่ตัวเดียว

เจ้าพัทธยาที่ขณะนี้ลำตัวเริ่มมี TSD ขึ้นทั่วตัว

ลายที่ปรากฏบนตัวเจ้าพัทธยาขณะนี้

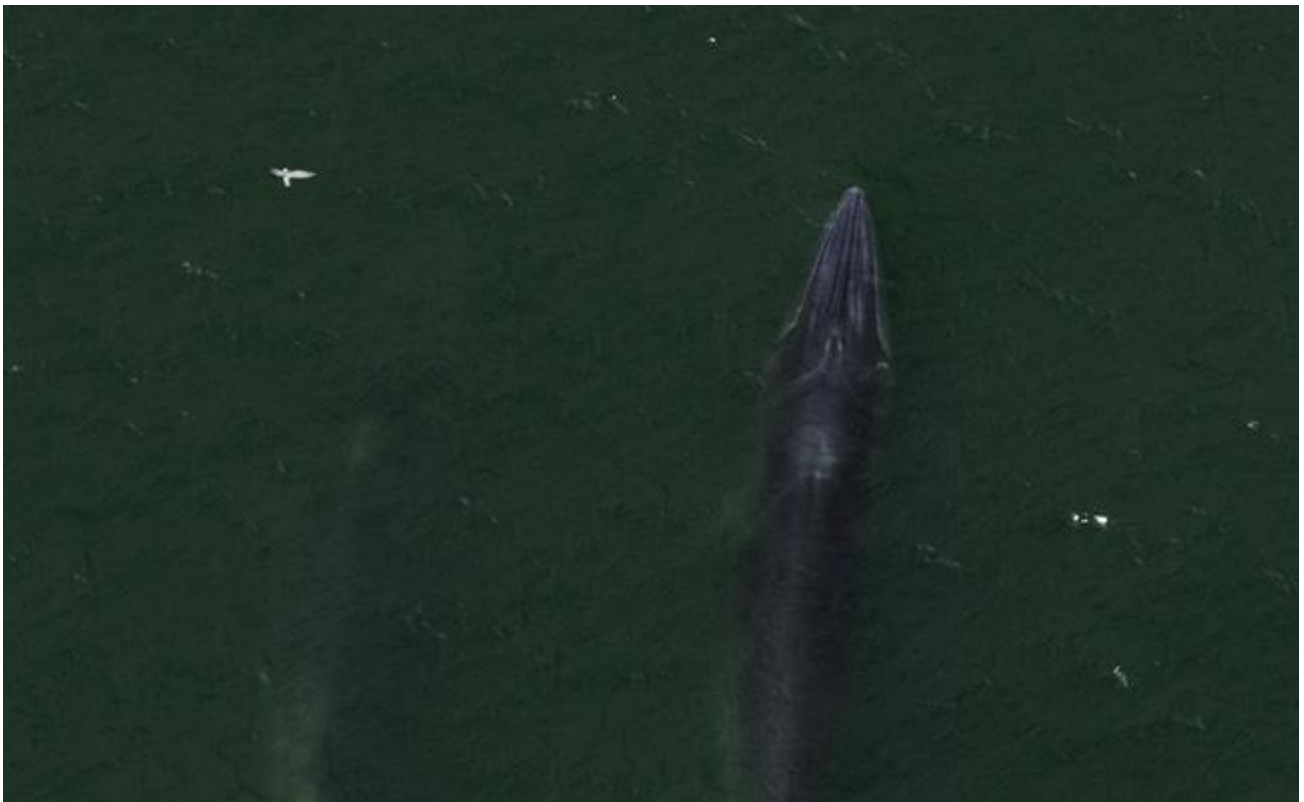
เจ้าสามมุข มาพร้อมกับลายข้างตัวแต่เหมือนน้อยกว่า

เจ้าแกร่ง สังเกตปุ่มเล็กๆที่บริเวณหลัง

เจ้าชัดเจน,เจ้าบันเทิงและเจ้าสามमुख หากินอยู่ใกล้ๆกัน

เจ้าบันเทิงขณะกำลังจะโผล่ขึ้นหายใจ พร้อมวาฟឹกกตัวด้านซ้าย

ฝูงนกที่ช่วยตกแต่งให้ภาพวาฬขึ้นกินปลากระตักบนพื้นน้ำสีเข้มให้สมบูรณ์ขึ้น

เพื่อนกัน หรือ คู่กัน หรือ ร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด ภาพก็ดูอบอุ่นเสมอ

พฤติกรรมที่ว่ายไปได้น้ำและปล่อยฟองไปคล้ายทำ bubble net เพื่อประโยชน์ในการล่อฝูงปลาให้มารวมกัน (เป็นแต่เพียงการคาดคะเนของผู้ถ่ายภาพ ไม่ยืนยันตามหลักวิชาการ เพราะไม่ได้เป็นนักวิชาการ)

อ่าวไทยตอนบนรูปตัว ก เมื่อเทียบพื้นที่แล้วถือว่าขนาดใหญ่โตเกินไปนักยังมีความอุดมสมบูรณ์ที่สามารถ หล่อเลี้ยง เจ้ายักษ์ใหญ่แห่งท้องทะเลเหล่านี้หลายๆตัวและยังมีสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมชนิดอื่นๆอีกมากมาย รวมถึงคนไทยที่หากินอยู่บนอ่าวอย่างอุดมสมบูรณ์มาหลายต่อหลายรุ่น

สมควรแล้ววี่วี่ที่เราทั้งหลายจะหันมาสนใจดูแลและช่วยกันปรับระดับประมงอ่าวเล็กๆนี้ให้คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์นี้ไว้ตลอดนานเท่านาน โดยเราสามารถใส่เจ้า วาฬไทย ของเราเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์นั้นๆ.

มีคนกล่าวไว้น่าคิดว่า **“วาฬกินปลาของคน หรือ คนกินปลาของวาฬ”**